

Jaauuaris 1977

Eesti täienduskool Kölnis.

Aastal 1957, kui ^{koos} proua Salme Kallasega siinset täienduskooli tööd alustasime, nimetati seda kohta veel Porz-Westhoveniks. Aga nagu see juba paljudes kohtades ^{liideti} juhtunud on, langes ka see Kölni naabruses asuv linnake aastal 1975 Kölni alla. ^{altu vusse} Nii on siis meist vähestest eestlastest siin teatud mõttes "kölnlased" saanud.

Tookord, aastal 1957, olime enamuses kõik alles värskelt põgenikelaagritest tulnud. Meid oli selles välismaalaste asunduses ~~umbes~~ kümme eesti perekonda. Korraldasime kokkutulekuid, milledest muidugi ümbruskonna ja kaugemaltki eestlased osa võtsid. Õppisime rahvatantse ja nagu ülal juba nimetasin, sai ka siinne täienduskool tookord alguse.

Ruumide poolest oli olukord hea. Selles asunduses on ~~üks nn~~ rahvamaja, millest üht väikest ruumi tohtisime koolipidamiseks ^{tegevuseks} kasutada. ^{siis} Kuna sellest ^{ma} juba hulk aega möödunud, ei mäleta enam, kui palju meil õpilasi, ^{oli} ~~oli~~. Aga palju ei olnud neid tookordki. Siis tuli ajajärk, kus meie täienduskooli töö teatud aja ^{ks} soiku jäi. Tulid vahele tervislikud raskused ja peale selle oli mul küllalt tegemist oma kolme väikese lapsega.

Aga pärast seda nimetatud vaheaega õpetasid meie lapsi palju aastaid proua Vaige Fuks ja hiljem härra Evald Fuks. Härra Fuks oli üldiselt tuntud kui agar eestlane ning seltskonnategelane ja ta nägi palju vaeva meie laste ja noortega. Härra Fuks suri möödunud suvel.

Tervise halvenedes palus härra Fuks mind tungivalt täienduskooli tööd jätkata. Kuna minul õpetaja haridus ja oskused puuduvad, ^{siis} ei tahtnud ma seda ametit enam ~~oma~~ peale võtta. Otsisime kedagi teist, kuid tulemusteta. ^{endale}

Olevik näeb aga niimoodi välja, et mina siiski õpetan nüüd meie lapsi, või õigemini, katsun õpetada. Teen seda 1974. ~~st~~ aastast ^{alates} saadik.

Õpilasi on viis. Neli tütarlast, kaheksa, kaksteist, kolmteist ja viisteist aastat vana ning üks kuueteistkümnepaastane poiss. Ajajooksul on olukord meie väikeses eestlaste peres muutunud. Kui varem kümmekond peret lähestikku koos elasime, on viimastel aastatel vahemaad pidevalt suurenenud. Inimesed leiavad ~~oma~~ ^{endale} asundusest kaugemal parema korteri, või ehitavad ise. Ka mina ei ela enam seal asunduses. Minu viiest õpilasest elab ainult veel üks seal. Ja kuna õppetunnid minu korteris toimuvad, on temal üsna pikk tee täienduskooli. Kaks õpilast, kes on õed, elab õnneks üsna lähedal. Ülejäänud kaks õpilast on mu oma lapsed.

Nii on meid kahjuks väga vähe. Kuid rõõmustav on märkida, et need lapsed meie olukorda arvestades hästi eesti keelt, ^{raagivad} ~~rää~~givad. Tahan siinjuures toonitada, et see ^{on} nende laste vanemate ja koduse kasvatuse teene. Kui me ainult siin minu juures paar tundi nädalas eesti keelt räägiksime ja õpiksime, ~~ei~~ ^{siis me ei} jõuaks ~~me~~ kuhugi.

Selles olukorras, millises ~~just meie~~ (siin oleme), peab ~~emakeele~~ *eesti keele* õppimine ja rääkimine peajasjalikult kodudes toimuma. Ainult siis näen ma mõtet meie iganädalasel kokkutulemisel.

Meie täienduskooli tunnid on reedeti poole kolmest kuni poole kuueni. Esimeses tunnis tegelen kõige vanema ja meesest õpilasega. Poole neljaks tulevad tütarlapsed. Siis katsun asja niimoodi seada, et jutt hästi jookseks. Muidugi eesti keeles. Võib-olla arvate, et on natukene imelik seda toonitada. Aga näiteks üks või kaks halvema eestikeele oskusega last hulgas ja küll kipub jutt saksa keele peale minema. Nii et mul on juba heameel, kui mu lapsed siin toredat eestikeelset juttu ajavad. Muidugi teeme ka muud. Peajasjalikult loeme, kirjutame ja laulame. Samuti puudutame ka eesti ajalugu ja maateadust. Mõnikord luban ka joonistada, mida lapsed väga teha, armastavad. Näiteks pilt laulupeost, millest ka meie õpilased osa võtsid. Niisugusel pildil näeb inimesi rahvarõivais. Ja jutt sealjuures on umbes nii, et näe, sellel on ju niisugused rahvariided kui mul, sul, või temal jne. Või siis üks seeria väikestes piltides, sobiv lause pildi juures, kuidas nad sõitu suvelaagrisse ette kujutavad jne.

Peab seda arvestama, et lastel ~~pool~~ *on* väsitav tööpäev saksa koolis seljataga, *on*, kui nad minu juurde tulevad. Sellepärast peab vahel ~~pool~~ mängides õppima.

Meie täienduskoolil raamatukogu ei ole. Aga meil on vajalikud õpikud ja ka lugemikud.

Oppevahendite muretsemiseks ja õpetajate tasuks saame osariigi valitsuselt väikest toetust. Niisiis pean ka andma iga kuu aruande valitsusele koolitöö kohta. Sealt võidakse ka tulla kooli kontrollima.

Saksamaal tegutseb veel kuus täienduskooli kokku umbes kolmekümne viie õpilasega. Kahjuks näeb meie koolide tulevik väga kurb välja. Eestlasi on Saksamaal vähe ja nad elavad laiali üle terve maa. See halvab täienduskoolide tööd ja soodustab noorte ümberrahvustumist. Pealegi on eesti keelt rääkiv järelkasv väga väike. Tihti on see tingitud segaabielludest.

Mina panen oma lootused suurematele eestlaste keskustele nagu Stockholm ja Göteborg Rootsis, või Toronto Kanadas ja veel teistele.

Kuna Et me siin nii väga ~~üksikult~~ *hajatult* elame, püüame kasutada iga võimalust saata oma lapsi ja noori nimetatud keskustes korraldatud eestlaste üritustele. Õnneks on veel olukord nii hea, et noored ka ise seda väga soovivad, või koguni igatsevad. Nii on meil siiski väljavaateid eesti keelt ja meelt veel säilitada.

Siin Rõlmi kandis

Luule Küngas